

סיפורם של שלמה ולורה קסורלה – ממעפילי 'חביבה רייק'

מאת: חנה קסורלה אייזיק

חנה, בתם של שלמה ולורה, ילידת הארץ, פועלת בהתנדבות להנצחת עולי הספינה: ראיונות עם שורדי השואה שהעפילו בספינה, עריכת כנסים ותערוכות, בין היתר תערוכות צילומים בישראל ובסלוניקי, טקס 72 שנה לעליית האוניה במחנה "עתלית", טקס הסרת לוט במושב "צור משה" בפארק "אתונה".

הורי הם ניצולי שואה. לאחר השחרור בתום המלחמה הם הגיעו חזרה לעיר הולדתם סלוניקי, העיר הייתה חרבה וקבוצה גדולה של ניצולים הגיעו למקום בחיפוש משפחותיהם, מקור פרנסה וכו'.

המגורים היו משותפים בכמה מקומות בסלוניקי, הורי לנו בבית הכנסת "מוניסטריו" ששרד במלחמה מאחר והיה מחסן לתרופות של הצלב האדום.

במהלך שהותם נוספו ניצולים רבים, הן מרומניה, צ'כיה, פולין והונגריה ששחררו מהמחנות או שרדו בהימלטות להרים.

בסלוניקי היו נציגים מהארץ חברי ההגנה, "שארית" מקיבוץ בית השיטה וחבריו וכן חברי קהילת סלוניקי שעזרו לשיקומם.

חלקם של הניצולים עבדו בעבודות מזדמנות וחלקם חיפשו את בתיהם שבו התאכלסו אנשים זרים.

כוחות נפשם הייתה אדירה לאחר מסעם מהתופת.

"בווינה צרפתי" וחברותיה מסלוניקי התנדבו לארגון לעזרה עם יחידת השיקום של 'אונרר'א' בחלוקת אוכל ומילוט של ניצולים שביקשו להגיע לפלסטינה.

היא הוצבה ב"סידרוקסטרו", מחנה עקורים וכן פעלה רבות לנישואי זוגות שביקשו להינשא ביחידות (הורי נישאו בבית הכנסת "מנסטריו" עם עוד 2 זוגות ב-27/11/45), דאגה לשמלות וחליפות לחתן ולכלה וכן לאירגון החתונה המשותפת של 12 זוגות בתאריך 04.1945. ב"מתנות לאביונים".

כל מטרתם של שורדי השואה לפתוח דף חדש בחייהם בארץ ישראל.

חברי ההגנה ליכדו את השורדים מסלוניקי ותוכניתם הייתה להביאם וללכדם ליד אתונה שבו היו כמה מחנות קליטה.

השורדים אספו את החפצים המעטים שהיו להם והועברו לכמה מחנות: חוות קטימה צ'קונה, מקלט לבנות סטיי קוריציין, פרנקוקליסיה (הורי שהו במחנה זה).

שליחי העלייה "שארית", "בובק" ועוד דאגו וליכדו את הפליטים ובמהלך החודשים הגיעו שורדים רבים מערים נוספות ביוון שחולקו לכמה מחנות.

חיי היום יום התנהלו מטעם השליחים לשורדים הן בשירה, ריקודים, שחיה, ארגון אוכל, משחקים ועוד.

ומטבע הדברים התפתחו קישרי אהבה בין הצעירים שהגיעו לאתונה ובעזרת שורד השואה ג'קו רזון והקהילה היהודית באתונה שדאגו לשמלות לכלות וחליפות לחתנים הנישואים נערכו ב 10.2.46

במהלך חודש מאי 1946 השורדים הבינו כי ההכנות לעליה מתקרבות, פעילי העלייה ביקשו מהם להגיע למקום מרכז שנקרא "כף סוניון", 70 ק"מ מאתונה שם שוכנו באוהלים זמניים והעבירו את זמנם בשחיה בלימוד שירה בשפה העברית וכן פעילויות נוספות.

בלילה של 2.6.46 ניתנה לשורדים הוראה לנוע לכיוון המפרץ להפלגה.

ההתרגשות, השמחה והמהומה שהוקמה במקום התפרצה בכל הקבוצה והעלייה לספינה "חביבה רייק" נעשה בסדר מופתי, (לצידה עגנה הספינה "רפי" שבו הועלו כמאה עולים ובמהלך ההפלגה הצטרפו עולי הספינה "רפי" ל-"חביבה רייק")

הספינה, הפליגה במהלך שבוע ימים עמוסת שורדים ומעבר לקיבולת (463 איש, גם ילדים היו באוניה זו אך לא נרשמו ברשימת העולים).

נוסעי הספינה מצאו את עצמם מטלטלים בין גלי ענק, ישנים על דרגשי עץ בצפיפות עם תסמינים של בחילות והקאות.

בתאריך 7.6.46 יום לפני הגעתם לחופי חיפה ראו הורי ויתר השורדים את המשחתת הבריטית שפטרלה סביבם וכן מטוס שחג מעליהם. החשש שלהם היה גדול והצפייה להתחיל חיים חדשים נמוגה, הם נתבקשו להירגע ובאם הבריטים יעלו לאוניה ושאלו שאלות "עליהם לשתוק".

השורדים לא ידעו את תוכניתם של אנשי ההגנה **השבת מנועי הספינה כליל** וניסיון של הבריטים להתניע את המנועים לא צלחו, ולמזלם הספינה נגררה לנמל חיפה.

השורדים הועברו במשאיות כשאנשי ההגנה שהיו בהפלגה החליפו את בגדיהם ולקחו פיקוד על ההגה של המשאיות והועברו למחנה "עתלית"

ההיסטוריה הגדולה של השורדים הייתה כאשר הגיעו למחנה "עתלית" הם רוסו ב-די.די.טי והיו צעקות נלוות מאחר וחשבו שהם הגיעו למחנות השמדה לסיים את חייהם.

הורי שהו במחנה שבועיים וחלקם של השורדים נותרו או עזבו את המקום לאחר שבוע.

54 זוגות ממעפילי הספינה "חביבה רייק" נישאו!

כל חפצם של השורדים להתחיל חיים חדשים וליטול חלק במפעל הציוני בארץ ישראל

חברי אחת ההכשרות ביוון בצילום משותף

חתונה משותפת ל-12 זוגות מחברי ההכשרות שנערכה בסלוניקי

חתונה משותפת לזוגות מחברי ההכשרות שנערכה באתונה

